

Aantal gewonden door missies stijgt

Bijgedragen door Marleen Wegman
vrijdag 12 september 2008
Laatst bijgewerkt op zondag 08 augustus 2010

Het aantal gewonde militairen dat in het Militair Revalidatiecentrum Aardenburg (MRC) wordt behandeld, is fors gestegen sinds Nederlandse militairen actief zijn in het zuiden van Afghanistan. In 2008 kwamen er bij het MRC al tien Uruzgangangers binnen. En vlak voor het ter perse gaan van Oplinie viel wederom een zwaar gewonde militair in Uruzgan. Daarmee overtreft de missie, op dit gebied, alle andere uitzendingen van de afgelopen dertig jaar.

In het kader van haar afstudeerproject voor de opleiding master physician assistent onderzocht revalidatie-fysiotherapeute Mireille de Wissel de militaire revalidatiezorg aan Nederlandse militairen die in de jaren 1992-2007 lichamelijk letsel opliepen door gevechtshandelingen. In deze periode behandelden artsen in het MRC in Doorn twintig militairen: negentien mannen en een vrouw.

Drie militairen raakten gewond in Cambodja, zeven in voormalig Joegoslavië en tien in Afghanistan. Van de twintig militairen waren er vier afkomstig van het Korps Mariniers, de overigen dienden bij de landmacht. In bijna alle gevallen was sprake van wonden, fracturen en amputaties als gevolg van explosies. De gemiddelde leeftijd bij opname in het revalidatiecentrum bedroeg 27,5 jaar. De leeftijden liepen echter uiteen van 18 tot 39 jaar.

Vuurgevechten

Het onderzoek ging alleen over de twintig militairen die in de genoemde periode zijn behandeld voor lichamelijk letsel als gevolg van gevechtshandelingen. Onder lichamelijk letsel wordt verstaan 'letsel veroorzaakt door aanslagen en vuurgevechten tijdens missies'. Voorbeelden hiervan zijn de aanslagen met IED's (bermbommen) of aanslagen met mortieren en raketgranaten.

Uit het onderzoek van De Wissel blijkt dat van alle militairen met lichamelijk letsel die in de periode van 1992 tot en met 2007 zijn gerevalideerd in het MRC maar bij twintig militairen sprake was van letsel als gevolg was van gevechtshandelingen. Ook in Amerikaanse militaire gezondheidscentra is een groot deel van de behandelde militaire patiënten niet gewond geraakt door gevechtshandelingen, maar door andere oorzaken, bijvoorbeeld een ongeluk tijdens een patrouille.

De Wissel is wel voorzichtig met het vergelijken van de onderzoeksresultaten van haar onderzoek met die van Amerikaanse studies. Zo was de groep onderzochte patiënten in het Nederlandse onderzoek relatief klein en richt de studie zich alleen op gewonde militairen die hebben gerevalideerd in het MRC. Verder is in de Nederlandse situatie veelal sprake van vredesmissies, in Amerikaanse studies van gevechtmissies.

Ten aanzien van de toename van het aantal behandelde gewonde militairen voert het MRC een pro-actief beleid. Zo kan de opnamecapaciteit, indien nodig, worden 'opgeblazen' met nog eens veertig bedden. Maar ook in de revalidatietechniek zelf wordt geïnvesteerd, bijvoorbeeld in geavanceerde protheses en simulaties (zie kader virtueel revalideren).

Psychische problemen

In het onderzoek is niet nagegaan bij de militairen of zij op het moment van het oplopen van het letsel beschermende kleding droegen. Ook de psychologische dimensies van het opgelopen lichamelijk letsel zijn buiten beschouwing gelaten. Uit buitenlands onderzoek is al wel gebleken dat militairen die te maken hebben gehad met aanslagen risico lopen op psychische problemen. Tijdens de revalidatie in het MRC wordt rekening gehouden met het voorkómen van psychologische symptomen. Bij bijna alle militairen uit het onderzoek was psychosociale hulpverlening onderdeel van de totale revalidatiezorg.

Virtueel revalideren met CAREN

Het MRC nam begin juni het computergestuurde systeem CAREN in gebruik. Hiermee kunnen revaliderende patiënten oefenen in een virtuele omgeving. Met dit systeem zijn militairen en burgers sneller weer op been, zo is de verwachting. Een eerste onderzoek uit Israël noemt percentages van 30 tot 40 procent.

CAREN is de afkorting van Computer Assisted Rehabilitation Environment. De techniek is zo dat de revalidant op een beweegbaar platform staat. Voor hem/haar is een groot scherm waarop via de computer levensechte projecties worden vertoond. Dat varieert van een bospaadje tot een trap in huis. De bewegingen van de revalidant worden geregistreerd en zonodig gecorrigeerd door middel van op het lichaam geplakte markers. Maar het systeem kan ook worden gebruikt om revalidanten juist in onbalans te brengen, waarbij ze zelf moeten corrigeren.

Tot augustus is het apparaat alleen ingezet voor gewonde militairen. Nu kunnen ook burgers van het apparaat gebruik maken. Het apparaat kost circa 700.000 euro. Het MRC is het eerste revalidatiecentrum in Europa waar met virtuele techniek wordt gerevalideerd.